

Högskolan Kristianstad

Pedagogisk skicklighet

Visad pedagogisk skicklighet är ett behörighetskrav vid anställning som lärare inom högre utbildning i Sverige. Vid anställning ska bedömningen av vetenskapliga och pedagogiska meriter ägnas lika stor omsorg. *Pedagogisk skicklighet* innefattar mer än enbart undervisning i en klassrumssituation. I en ansökan till anställning ska en akademisk portfölj ingå där vetenskapliga och pedagogiska meriter lyfts fram samt också erfarenhet av samverkan, administration och ledarskap. Här presenteras den standard som successivt har växt fram under de senaste femton årens arbete med bedömning av *pedagogisk skicklighet*. Generellt gäller denna standard både vid ansökan till en lärartjänst och vid ansökan till den pedagogiska karriärstegen vid Högskolan Kristianstad. Detta innebär att alla lärare som är anställda vid högskolan anses som behöriga lärare. För att befordras till meriterad eller excellent lärare ställs ytterligare krav.

Regelverk kring visad pedagogisk skicklighet

Vid anställning och befordran av lärare inom högre utbildning regleras *visad pedagogisk skicklighet* av:

- Högskolelagen (HL)
- Högskoleförordningen (HF)
- Lokala regler och riktlinjer vid enskilda lärosäten

Högskolelagen och högskoleförordningen gäller alltid främst och styr vad som är möjligt att reglera lokalt. De lokala anvisningarna lyfter fram det som det enskilda lärosätet vill fokusera. Det är därför viktigt vid ansökan till tjänst eller befordran att ta del av de lokala anvisningarna. Det är samma regelverk som styr vid befordran som vid anställning. Enligt högskoleförordningen är *visad pedagogisk skicklighet*, liksom vetenskaplig skicklighet, ett behörighetskrav för universitetslektor och professor. En anställning som universitetsadjunkt regleras lokalt och enligt anställningsordningen vid Högskolan Kristianstad är *visad pedagogisk skicklighet* ett behörighetskrav även för universitetsadjunkter. För behörighet att anställas som lärare krävs på många lärosäten dessutom pedagogisk utbildning med inriktning mot högskolan. Autonomireformen¹ innebär att lärosätena själva kan avgöra om de vill följa Sveriges Universitets och Högskoleförbunds (SUHF) rekommendationer om minst 15 hp i högskolepedagogik. I anställningsordningen för Högskolan Kristianstad finns idag inte dessa krav inskrivna men där framgår vilka lokala regler och riktlinjer som gäller för respektive lärarkategori. För att ansöka till den pedagogiska karriärstegen vid Högskolan Kristianstad krävs dock 15 hp högskolepedagogik.

Hur definieras pedagogisk skicklighet?

Målet för den pedagogiska verksamheten inom högre utbildning är att främja och stödja studenters lärande och kunskapsbildning. Att främja och stödja lärande kan ske på olika sätt, såväl i den konkreta undervisningspraktiken som i utvecklandet av förutsättningar för lärande. Centralt för begreppet *pedagogisk skicklighet* är förmågan att utveckla och förändra sin undervisning i förhållande till kunskapsbildningen i det egna ämnet. Begreppet inkluderar aspekter såsom undervisning, kursutveckling, handledning, examination, framställning av studiehandledning och läromedel, undervisningsplanering, pedagogisk ledning och utbildningsadministrativt arbete.

---

¹ I propositionen *En akademi i tiden – ökad frihet för universitet och högskolor* återfinns de förslag på förändringar som trädde i kraft 1 januari 2011 och som allmänt går under namnet autonomireformen. Prop. 2009/10:149

Den högskolepedagogiska verksamheten ska vila på vetenskaplig grund. I forskningen lyfts framförallt tre aspekter av pedagogisk skicklighet:

- *handlingsätt* som kännetecknar skickliga lärare
- *bakomliggande kunskaper* som läraren behöver för att handla på ett skickligt sätt
- *förhållningssätt, normer och värderingar* som formar och genomsyrar lärarens undervisningsupplägg och interaktion med kollegor och studenter.

Pedagogiska meriter omfattar de arbetsuppgifter av pedagogisk karaktär som läraren haft och den pedagogiska utbildning som läraren genomgått. Den pedagogiska skickligheten handlar om kvaliteten i genomförandet och hur det påverkat studenternas lärande. Omfattande pedagogiska meriter är därför inte självklart en garanti för pedagogisk skicklighet.

Hur bedöms pedagogisk skicklighet?

Vid bedömning av pedagogisk skicklighet ligger fokus på *hur* läraren arbetar. Vid bedömningen ska hänsyn tas till lärarens beprövade erfarenhet såväl som till lärarens forskningsbaserade kunskaper om *vad* som påverkar studenternas lärande och *hur* läraren arbetar utifrån dessa kunskaper samt lärarens kännedom om kunskapsbildningen inom det egna ämnesområdet. Det är den kvalitativa utvecklingen av en lärargärning som ska visas vid bedömning och det är den pedagogiska kvaliteten som i första hand beaktas även om bredd och djup tillmäts betydelse. I regeringens utredning *Frihet Ansvar Kompetens: Grundutbildningens villkor i högskolan* jämföras bedömningen av vetenskapliga meriter med den av pedagogiska meriter.

”Vetenskapliga och pedagogiska meriter skall i princip bedömas på samma sätt. I båda fallen krävs dokumentation av meriterna och en bedömning med utgångspunkt i klart definierade kriterier”.

Den sökande har rätt att veta på vilka grunder bedömningen gjorts. Tydligt formulerade utgångspunkter och kriterier möjliggör jämförelser mellan olika bedömare och deras sakkunnigutlåtande. Detta bidrar till ett rättssäkert förfaringsätt.

För information om Högskolan Kristianstads bedömningsprocess samt kriterier, se <http://www.hkr.se/sv/lrc/hogskolepedagogik/karriarstege/>

Hur ska pedagogisk skicklighet dokumenteras?

För att kunna visa kvaliteten i genomförandet av undervisning och hur den påverkar studenternas lärande krävs en pedagogisk portfölj. En traditionell meritförteckning är inte tillräcklig. I en pedagogisk portfölj ska man visa *vad* som gjorts, *hur* det gjorts, *varför* det gjorts på ett visst vis och med vilket *resultat*.

Vad bör ingå i portföljen?

- Pedagogisk erfarenhet
- Pedagogisk reflektion
- På vilket sätt man stimulerar ett vetenskapligt förhållningssätt hos studenterna

- Vetenskaplig förankring och ett vetenskapligt förhållningssätt till den egna undervisningspraktiken
- Pedagogiskt ledarskap
- Samverkan
- Professionell utveckling
- Högskolepedagogisk kunskapsutveckling

Referenser

Prop. 2009/10:149. En akademi i tiden – ökad frihet för universitet och högskolor. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

SOU 1992:1. Frihet Ansvar Kompetens: Grundutbildningens villkor i högskolan. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

Winka, K., & Ryegård, Å. (2013). *Pedagogisk portfölj.* Studentlitteratur: Lund.